

STENKISTER I SYDDJURS KOMMUNE

RIGET BLIVER BUNDET SAMMEN

I forbindelse med de store vejreformer, der gennemførtes i slutningen af 1700-tallet, og som førte til etableringen af hovedlandeveje til almindelig trafik mellem landsdelene, blev der også anlagt mange såkaldte vej-kister hen over åløb med det formål at sikre stabile veje.

Hovedlandevejsnettet i Danmark var i 1867 særdeles veludbygget. Stenkisterne var således et vigtigt led i såvel udvidelsen og forbedringen af det underordnede landevejsnet.

HVAD ER EN STENKISTE

I Dansk Vejtidskrift 1-2001 defineres en stenkiste som et firkantet rør, hvori der løber vand under en vej. De mindste stenkister har en dimension på 1x1 alen og de største på 2 x 2 alen. Væggene er udført i groft tilhuggede stenkvadere og selve dækket er udført af flade stenkvadere med en tykkelse på op til 30 cm.

STENKISTENS FUNKTION

Stenkisten sikrer dels en sikker og farbar vej over vandløbet, og dels at vandet har frit løb og ikke stemmes op. Over større vandløb var det nødvendigt at bygge en egentlig bro. En stenkiste kan i sjældne tilfælde være forsynet med et indmuret fikspunkt og/eller en cirkel om bogstaver indhugget i en stenkvadere. Disse markører anvendes af kartografer og landinspektører i forbindelse med henholdsvis højdeafsætning og gradmåling.

FREDNING

Det er vores fælles ansvar at passe på fortidsminderne. Hvis en stenkiste er over 100 år gammel, og det er formentlig næsten alle, må der ikke foretages ændringer af anlægget, da det er et fortidsminde og derfor fredet efter Museumslovens § 26 og 27. Omkring 30.000 af de mest markante fortidsminder er fredede, mens de øvrige er beskyttet af restriktive bestemmelser i Museumsloven.

